

**Eduskunnan vastaus hallituksen esitykseen laiksi poliisin
henkilörekistereistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys n:o 22/1998 vp laiksi poliisin henkilörekistereistä annetun lain muuttamisesta. Edus-

kunta, jolle hallintovaliokunta on antanut asiasta mietintönsä n:o 3/1998 vp, on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

poliisin henkilörekistereistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan poliisin henkilörekistereistä 7 päivänä huhtikuuta 1995 annetun lain (509/1995) 1 §:n otsikko ja 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 10 §, 15 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 23 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä ovat 1 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 15 §:n 1 momentti, 19 §:n 1 momentti ja 23 §:n 2 momentti laissa 4/1998, sekä

lisätään 1 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 4/1998, uusi 3 momentti, lakiin uusi 3 a ja 3 b §, 11 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 13 b §, 14 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 4/1998, uusi 3 momentti, lakiin uusi 16 b §, 19 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 4/1998, uusi 3 momentti, 20 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 3/1998 ja mainitussa laissa 4/1998, uusi 7 momentti, jolloin nykyinen 7 momentti siirtyy 8 momentiksi, 22 §:ään uusi 2 momentti, 24 §:ään, siitä mainitulla lailla 4/1998 kumotun 2 momentin tilalle uusi 2 momentti, lakiin uusi 24 e §, jolloin nykyinen 24 e § siirtyy 24 f §:ksi, seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala ja määritelmiä

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja poliisin henkilörekistereitä ovat poliisiasiain tietojärjestelmä, hallintoasiain tietojärjestelmä, epäiltyjen tietojärjestelmä, suojelupoliisin toiminnallinen tietojärjestelmä, Schengenin tietojärjestelmän keskustietokanta ja kansallinen Schengen-tietojärjestelmä sekä 2 luvun mukaisesti perustetut rekisterit.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *Schengenin yleissopimuksella* tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä

rajoilla tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehtyä yleissopimusta;

2) *Schengen-valtiolla* Schengenin yleissopimuksen sopimuspuolta sekä Islantia ja Norjaa;

3) *toimivaltaisilla Schengen-viranomaisilla* poliisia, rajavartiolaitosta, tullilaitosta, ulko- ja maalaisvirastoa, ulkoasiainministeriötä, Suomen diplomaattista edustustoa, lähetetyn konsulin virastoa ja muuta Suomen edustustoa, jos ulkoasiainministeriö on antanut tarvittavan valtuuden viisumin ja oleskeluluvan myöntämiseen siinä palvelevalle nimetylle Suomen kansalaiselle;

4) *Schengenin tietojärjestelmällä* Schengenin sopimusvaltioiden yhteisesti perustamaa

ja ylläpitämää tietojärjestelmää, joka koostuu kansallisesta osasta kunkin sopimuspuolen alueella ja teknisen tuen yksiköstä;

5) *Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannalla* teknisen tuen yksiköön sijoitettua tietokantaa, joka sisältää Schengenin sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten toimittamat tiedot henkilöistä ja esineistä.

3 a §

Schengenin tietojärjestelmän keskustietokanta

Schengenin tietojärjestelmän keskustietokanta on Schengenin sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri.

Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaan saavat Schengenin sopimusvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset kerätä ja luovuttaa tallettavaksi ja edelleen Schengenin sopimusvaltioiden kansallisiin osiin toimitettavaksi yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi ja henkilöiden liikkumista koskevien Schengenin yleissopimuksen määräysten soveltamiseksi Schengenin yleissopimuksen 94—100 artiklassa määrättyjä tietoja.

Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaa pitää Suomen osalta poliisin ylijohdotoimittamiensa tietojen osalta.

3 b §

Kansallinen Schengen-tietojärjestelmä

Kansallinen Schengen-tietojärjestelmä on poliisin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri.

Kansallisen Schengen-tietojärjestelmän osarekistereitä ovat:

- 1) Schengen-kyselyrekisteri; ja
- 2) Schengen-talletusrekisteri.

Schengen-kyselyrekisteriin talletetaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi ja henkilöiden liikkumista koskevien Schengenin yleissopimuksen määräysten soveltamiseksi edellä 3 a §:n 2 momentissa tarkoitettua keskustietokannasta siihen talletetut tiedot.

Schengen-talletusrekisteriin saavat toimivaltaiset Schengen-viranomaiset kerätä ja

tallettaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi ja henkilöiden liikkumista koskevien Schengenin yleissopimuksen määräysten soveltamiseksi tietoja, jotka ovat tarpeen Schengenin yleissopimuksen 95—100 artiklassa määrättyihin tarkoituksiin.

4 §

Henkilörekisterin perustaminen

Muu kuin 1 a, 1 b, 2, 3, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitettu poliisin henkilörekisteri voidaan käyttötarkoituksesta riippuen perustaa:

- 1) poliisin valtakunnalliseen käyttöön;
- 2) useamman kuin yhden poliisiyksikön käyttöön;
- 3) poliisiyksikön käyttöön; tai
- 4) poliisin henkilöstöön kuuluvan tai poliisin henkilöstöön kuuluvien muodostaman työryhmän käyttöön.

10 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömät tiedot

Poliisin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja poliisilain 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen yksittäiseen tehtävään, saa kerätä ja tallettaa vain 2, 3, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin sekä tilapäisiin 8 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin.

11 §

Arkaluonteiset tiedot

Henkilörekisterilain 6 §:n 2 momentin 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan saa kerätä ja tallettaa 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitettuun henkilörekisteriin.

13 b §

Poliisin oikeus saada tietoja Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannasta

Poliisilla on oikeus saada yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä valtion turvalli-

suuden ylläpitämiseksi ja henkilöiden liikkumista koskevien Schengenin yleissopimuksen määräysten soveltamiseksi sekä 3 b §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun Schengen-kyselyrekisterin ylläpitämistä varten Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannan tiedot. Teknisen tuen yksikkö voi toimittaa Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannan tiedot Schengen-kyselyrekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielissä muodossa.

14 §

Tietojen suorakäyttöinen tallettaminen

Toimivaltaiset Schengen-viranomaiset voivat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden sekä valtion turvallisuuden ylläpitämiseksi ja henkilöiden liikkumista koskevien Schengenin yleissopimuksen määräysten soveltamiseksi tallettaa 3 b §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun Schengen-talletusrekisteriin tietoja, jotka ovat tarpeen Schengenin yleissopimuksen 95—100 artiklassa määrättyjä tarkoituksia varten.

15 §

Tarkastusoikeuden rajoitukset

Sen lisäksi, mitä henkilörekisterilain 12 §:ssä säädetään, lain 11 §:ssä tarkoitettua tarkastusoikeutta ei ole myöskään:

- 1) epäiltyjen tietojärjestelmään;
- 2) suojelupoliisin toiminnalliseen tietojärjestelmään;
- 3) kansalliseen Schengen-tietojärjestelmään Schengenin yleissopimuksen 109 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetuissa tapauksissa; eikä
- 4) muihin poliisin henkilörekistereihin sisältyviin henkilöä tai tekoa koskeviin luokit-, tarkkailu- tai tekotapätietoihin.

16 b §

*Tarkastusoikeuden toteuttaminen
Schengenin tietojärjestelmän
keskustietokannan osalta*

Jokaisella on oikeus pyytää teknisen tuen yksikön valvontaa varten perustettua yhteistä valvontaviranomaista varmistamaan, että häntä koskevien henkilötietojen kerääminen,

tallentaminen, käsittely ja käyttö Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannassa tapahtuu lainmukaisesti ja oikein. Tätä tarkoittava pyyntö on esitettävä tietosuojavaltuutetulle tai poliisille. Poliisille esitetty varmistuspyyntö on poliisin viipymättä toimitettava tietosuojavaltuutetulle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poliisille esitettävä varmistuspyyntö on esitettävä henkilökohtaisesti poliisin luona, ja pyynnön esittäjän on samalla todistettava henkilöllisyytensä.

19 §

Tietojen luovuttaminen muille kuin poliisille

Poliisi saa luovuttaa poliisin henkilörekistereistä, lukuun ottamatta 3 b §:ssä tarkoitettua kansallista Schengen-tietojärjestelmää, teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja, jotka ovat tarpeen:

- 1) ulkoasiainministeriölle ja Suomen edustustoille passin, viisumin taikka oleskelu- tai työluvan myöntämistä varten;
- 2) rajavartio- ja tulliviranomaiselle rajojen ja raja-alueen valvontaa, ulkomaanliikenteen valvontaa, tullirikosten ennalta estämistä ja selvittämistä tai henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa varten;
- 3) tuomioistuimille ja syyttäjäviranomaisille etsintäkuulutusten seuraamista varten, vankeinhoitoviranomaisille vankeja koskevien etsintäkuulutusten seuraamista varten sekä oikeusministeriölle ja sotilasviranomaisille näiden omien etsintäkuulutusten seuraamista varten;
- 4) tuomioistuimille ja syyttäjäviranomaisille ampuma-aseisiin, aseiden osiin, patruunoihin tai erityisen vaarallisiin ammuksiin liittyvien asioiden käsittelyä varten;
- 5) ulkomaalaisvirastolle Suomen kansalaisuutta, ulkomaalaisten maahantuloa, maassa oleskelua ja työntekoa sekä pakolaisia ja turvapaikkaa koskevien asioiden käsittelyä varten;

6) Ajoneuvohallintokeskukselle tieliikenteen tietojärjestelmän ajoneuvorekisterin ylläpitoa varten;

7) poliisilain 8 §:ssä säädetyt erityiset poliisivaltuudet omaavalle virkamiehelle poliisilain 1 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi siten kuin tämän lain 17 ja 18 §:ssä säädetään; sekä

8) rajavartio- ja tulliviranomaiselle sekä puolustusvoimien pääesikunnan tutkintaosas-

tolle Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muiden vakavien rikollisuuden muotojen estämiseksi ja selvittämiseksi.

Poliisi saa luovuttaa teknisen käyttöyhteyden avulla toimivaltaisille Schengen-viranomaisille 3 b §:ssä tarkoitetun kansallisen Schengen-tietojärjestelmän tietoja Schengenin yleissopimuksen 95—100 artiklassa määrättyihin tarkoituksiin. Rekisteriin tallettuvia tietoja poliisi saa myös luovuttaa toimivaltaisille Schengen-viranomaisille muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksesta vastaavaan tarkoitukseen, jos se on välttämätöntä yleistä järjestystä ja turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi, valtion turvallisuuteen liittyvien vakavien syiden vuoksi tai vakavan rikoksen estämiseksi, edellyttäen että tiedot Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaan toimittanut Schengenin sopimusvaltion toimivaltainen viranomais on ennalta antanut tähän suostumuksensa. Rekisteriin talletettuja maahantulokielloon määrättyjä ulkomaalaisia koskevia tietoja poliisi saa luovuttaa toimivaltaisille Schengen-viranomaisille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista varten.

20 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaille

Poliisilla on oikeus luovuttaa Schengenin sopimusvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaan tallettavaksi Schengenin yleissopimuksen 94 artiklassa tarkoitettuja tietoja, jotka ovat tarpeen Schengenin yleissopimuksen 95—100 artiklassa määrättyihin tarkoituksiin. Tiedot on luovutettava keskusrikospoliisiin välityksellä. Keskusrikospoliisi saa luovuttaa tiedot myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai konekielisessä muodossa.

22 §

Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen

Poliisilla on oikeus käyttää myös 3 b §:ssä tarkoitetun kansallisen Schengen-

tietojärjestelmän tietoja muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitusta vastaavaan tarkoitukseen, jos se on välttämätöntä yleistä järjestystä ja turvallisuutta uhkaavan vakavan vaaran torjumiseksi, valtion turvallisuuteen liittyvien vakavien syiden vuoksi tai vakavan rikoksen estämiseksi, edellyttäen että tiedot Schengenin tietojärjestelmän keskustietokantaan toimittanut Schengenin sopimusvaltion toimivaltainen viranomais on ennalta antanut tähän suostumuksensa. Sen lisäksi poliisilla on oikeus käyttää rekisteriin talletettuja maahantulokielloon määrättyjä ulkomaalaisia koskevia tietoja, jos tiedot ovat tarpeen ulkomaalaislaissa säädettyjen poliisille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi.

23 §

Luotettavuuslausunnot

Edellä 1 momentissa tarkoitettua lausuntoa annettaessa ei saa kuitenkaan käyttää 2, 3 a ja 3 b §:ssä tarkoitettujen rekisterien tietoja tai 8 §:ssä tarkoitetuissa rekistereissä olevia 10 §:ssä tarkoitettuja tietoja.

24 §

Virheelliseksi todettu tieto

Virheelliseksi todettua tietoa ei kuitenkaan saa säilyttää 3 a eikä 3 b §:ssä tarkoitettussa rekisterissä.

24 e §

Tietojen poistaminen Schengenin tietojärjestelmän keskustietokannasta ja kansallisesta Schengen-tietojärjestelmästä

Toimivaltaisten Schengen-viranomaisten 3 a §:ssä ja 3 b §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun rekisteriin toimittamat ja 3 b §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun rekisteriin henkilön tavoittamiseksi tallettamat henkilötiedot poistetaan, kun tiedot eivät enää ole tarpeen siihen tarkoitukseen, jota varten ne on toimitettu. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua niiden tallentamisesta tai edellisestä tietojen tar-

peellisuuden tarkastamisesta. Tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä. Schengenin yleissopimuksen 99 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä varten talletettujen tietojen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan kuitenkin viimeistään yhden vuoden kuluttua niiden tallentamisesta.

Tiedot henkilötodistuksista ja rekisteröidyistä seteleistä poistetaan viiden vuoden kuluttua niiden tallentamisesta, tiedot mootoriajoneuvoista, perävaunuista ja asunto-

vaunuista kolmen vuoden kuluttua niiden tallentamisesta ja muut kuin 1 momentissa mainitut tiedot 10 vuoden kuluttua niiden tallentamisesta.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 15 päivänä kesäkuuta 1998
